

**Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén — Vitbok om handel"**

(1999/C 258/08)

Den 4 mars 1999 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 198 i EG-fördraget begära Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande om ovannämnda meddelande.

Sektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion som svarat för det förberedande arbetet i ärendet antog sitt yttrande den 10 juni 1999. Föredragande var Christos Folias och Giacomo Regaldo<sup>(1)</sup>.

Vid sin 355:e plenarsession den 7-8 juli 1999 (sammanträdet den 8 juli) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 79 röster för, inga emot och 3 nedlagda röster.

## 1. Inledning

1.1. I sitt meddelande "Vitbok om handel" betonar kommissionen än en gång den roll som handeln och distributionssektorn spelar inom EU — särskilt när det gäller skapande av arbetstillfällen — och tar upp en central fråga: handelsföretagens konkurrenskraft i en global inramning som ständigt förändras.

1.1.1. ESK välkomnar ministerrådets beslut om vitboken och uppmanar rådet att fortsätta sina satsningar på handeln.

1.2. Vitboken om handel är det senaste i en rad officiella dokument om handelns och distributionssektorns roll:

1. Kommissionens grönbok (KOM(96) 530 — C4-0646/96).
2. Gemenskapslagstiftning som direkt berör handeln.
3. Europaparlamentets resolution av den 19 september 1996 beträffande förslaget till rådets beslut om ett tredje flerårigt program för små och medelstora företag inom Europeiska unionen (1997-2000)<sup>(2)</sup>.
4. Kommissionens meddelande "Mot en inre distributionsmarknad" (KOM(91) 41).
5. Europaparlamentets resolution av den 24 april 1997 om samordning av åtgärderna till förmån för småföretagen och hantverkssektorn (KOM(95) 362)<sup>(3)</sup>.
6. Europaparlamentets resolution av den 15 juli 1997 om kommissionens grönbok "Affärskommunikation på inre marknaden" (KOM(96) 192)<sup>(4)</sup>.

7. Europaparlamentets resolution av den 24 april 1997 om kommissionens meddelande "Hantverk och småföretag, nycklar till tillväxt och sysselsättning i Europa" (KOM(95) 502)<sup>(5)</sup>.

8. Rapporten från Kommittén för ekonomiska och monetära frågor och näringspolitik samt betänkandena från Kommittén för regionalpolitik (A4-0241/99).

9. Rådets slutsatser om handel<sup>(6)</sup>.

1.3. I vitboken försöker man också redovisa kopplingen mellan handeln och gemenskapens befintliga politikområden och specificera var det krävs en ny typ av politik.

1.4. ESK ställer sig helt bakom Europaparlamentets uppfattning under punkt 18 i dess rapport om vitboken<sup>(7)</sup> att det skulle vara bättre att inledningen behandlar företagets förmåga att behålla konkurrenskraften på marknaden i stället för deras överlevnadsmöjligheter.

1.5. Vitboken är det första dokument som analyserar och undersöker kopplingarna mellan handeln och andra ekonomiska sektorer (jordbruk, industri, hantverk, turism, tjänster), vilket kommer att göra det lättare att dra slutsatser och lösa eventuella problem.

## 2. Kommissionsmeddelandets inramning och syfte

2.1. Vitboken om handel är en uppföljning av grönboken om handel<sup>(8)</sup>, som antogs av kommissionen den 20 november 1996. Än en gång lyfter man här fram alla viktigare frågor som berör handelssektorn i Europa och presenterar en allmän tidtabell för införande av kommissionsåtgärder.

(1) Giacomo Regaldo ersatte Christos Folias som föredragande när dennes mandat gick ut.

(2) EGT C 320, 28.10.1996, s. 153.

(3) EGT C 150, 19.5.1997, s. 50.

(4) EGT C 286, 22.9.1997, s. 43.

(5) EGT C 150, 19.5.1997, s. 44.

(6) Rådets slutsatser 7166/99.

(7) KOM(1999) 6 — C4-0060/99.

(8) KOM(96) 530 slutlig.

2.2. De huvudsakliga slutsatserna från maratondebatten över hela EU om de frågor som togs upp i grönboken om handel kretsade kring att erkänna handelns roll i de europeiska samhällsekonomierna, att integrera ny teknik inom handeln, att minska de statliga ingreppen och att erbjuda handeln bättre offentlig service samt slutligen att förstärka konkurrenskraften och skydda småföretagen från märkliga affärsmetoder från vissa stora detaljhandelskedjors sida.

2.3. ESK anser att man inte gjort tillräckliga studier av effekterna av att anpassa sig till Maastrichtkriterierna för handelsföretagens del (dessa har fått ta den hårdaste stöten av den ekonomiska konvergensen), och att handelsföretagen måste få särskilt stöd att överleva och växa i den nya globala inramningen.

### 3. Analys av sektorn

#### 3.1. Sektorns betydelse

3.1.1. Det är tyvärr fallet att den statistik som Eurostat publicerar inte heller i detta fall ger en korrekt bild av handeln i Europa, eftersom den bygger på ofullständiga uppgifter. Denna typ av information är speciellt svår att samla in för nationella myndigheter på grund av handelsverksamhetens särskilda karaktär. Handelns betydelse för Europas ekonomier underskattas därmed konsekvent eftersom det saknas entydiga och tillförlitliga jämförelsedata.

3.1.2. I sina yttranden om grönboken om handel<sup>(1)</sup> och kommissionens meddelande "Ett europeiskt initiativ inom elektronisk handel"<sup>(2)</sup> betonade kommittén att medlemsstaterna och kommissionen måste vidta särskilda åtgärder för att samla in tillförlitliga och kontrollerade uppgifter.

3.1.3. ESK anser att det har tagit för lång tid för EU att inse hur betydelsefull handeln är för Europas samhällsekonomier och att ta hänsyn till handeln när man formulerar EU:s politik.

#### 3.2. Trender och strukturella förändringar

3.2.1. Den nya globala ekonomiska inramningen håller på att förvandla handelns traditionella villkor på ett dramatiskt sätt. Handeln ställs inför ett allt starkare tryck från stora detaljistkedjor och de nya konsumenternas ständigt förändrade krav och önskemål, som varierar i förhållande till den tidsperiod, den kultur och den tekniska miljö som konsumenterna lever i.

3.2.2. På grund av strukturella förändringar under senare år har framför allt mindre och medelstora handelsföretag råkat i svårigheter. Det snabba införandet av ny teknik, det skärpta konkurrensläget, koncentrationstendenserna samt allt mer krävande konsumenter utgör utmaningar som enbart går att möta med hjälp av lämpliga åtgärder.

3.2.3. Bland dessa åtgärder ingår att utarbeta löpande och aktuell statistik när det gäller koncentrationstendenserna och alla viktiga data beträffande de handelsanställda arbetstagarna ("europeiskt företagsregister") samt, som motmedel och motåtgärd, sällarsammanslutningar, informationsnätverk, effektiv logistik och bättre utbildning av ägare och anställda inom de små och medelstora företagen.

3.2.4. Dessa nya marknadsförutsättningar gör det nödvändigt att bygga upp företag med stark kapitalbas — via fusioner av småföretag och bildande av inköpsorgan på partnerskapsbasis som är mer tidsenliga och mer konkurrensinriktade än de som redan funnits i flera årtionden — så att företagen inom sektorn får den dynamik och flexibilitet som krävs för att klara dagens konkurrens.

3.2.5. De små och medelstora företagen måste snarast ta till sig informationssamhällets nya teknik och möjligheter, med hjälp av program för förbättring av deras tekniska infrastruktur och modeller för livslångt lärande som kommer att omvandla deras organisationsstruktur och filosofi.

3.2.6. De som är verksamma inom handeln måste inse att förutsättningarna förändrats radikalt och att kunderna i informationssamhället ställer nya krav som de omedelbart måste anpassa sig till.

3.2.7. Med tanke på handelns mönsterbildande roll som stor arbetsgivare bör denna sektor utveckla åtgärder för att skapa fler heltidsarbeten. Handeln bör beakta sin sysselsättningsskapande funktion i ljuset av ändrade konsumentvanor och ökad konkurrens mellan lokaliseringssorterna, så att man också kan svara för väl genomtänkta strategier: förbättrad utbildning, rekrytering av kvalificerade medarbetare och andra långsiktiga investeringar i mänskliga resurser.

### 4. Utveckling av en strategi för handeln: nyckelfrågorna

4.1. De grundläggande frågor som togs upp i inledningen är en teoretisk utgångspunkt för diskussioner och överväganden. Att rikta uppmärksamheten mot problem med konkurrenskraften, och se till att små och stora företag kan existera sida vid sida på marknaden med ett fungerande regelverk, är inre marknads egentliga mål.

<sup>(1)</sup> KOM(96) 530 slutlig.

<sup>(2)</sup> KOM(97) 157 slutlig.

## 5. Prioriterade grundläggande åtgärder

### 5.1. Förbättrat utnyttjande av politiska verktyg till stöd för handeln

#### 5.1.1. Bättre kunskap om sektorn

5.1.1.1. Det har framgått av tidigare gemenskapsdokument om handeln inom EU att både statistiska uppgifter och dokumentation om handelsverksamhet har gett en vrågbild av den faktiska situationen. Detta beror givetvis på att handeln kännetecknas av mycket stor mångfald, men man kan också konstatera att varken nationella myndigheter eller Europeiska kommissionen har utvecklat de system som behövs för insamling och uppdatering av information och data.

5.1.1.2. ESK vill att man på alla sätt skall försöka förbättra metoderna för insamling av statistiska uppgifter om handeln, på nations- och EU-nivå. Utöver de åtgärder som nämns i vitboken om handel föreslår vi därför att nödvändiga resurser skall ställas till förfogande för att modernisera de nationella systemen för insamling av statistik.

5.1.1.3. De olika nationella sifferuppgifterna om sysselsättningen måste vara jämförbara och uppspaltade efter arbetstagnas kön, ålder, sysselsättningsform (heltid, deltid, säsongarbete) och yrkesmässiga status (huvudsysselsättning, pensionerad, studerande, bisyssla osv.).

5.1.1.4. ESK uppmanar GD XXIII att fortsätta att utreda problemen inom handeln för att säkerställa en fortsatt övervakning av utvecklingen.

#### 5.1.2. Förändrad struktur inom handeln: nya politiska utmaningar

5.1.2.1. De stora förändringar som ägt rum på senare år på handelns område leder till omvälvningar och snedvridningar som kommissionen bör åtgärda genom politiskt agerande för att förstärka marknadsmekanismerna och främja konkurrenskraften.

5.1.2.2. Att dokumentera dessa förändringar är ett första steg mot att lösa problemet, men samtidigt måste utvecklingen föregripas i möjligaste mån; framför allt måste specifika åtgärder genomföras till stöd för handelsverksamhet som utsätts för förändringstryck. Företagens överlevnad står ofta på spel under dessa förhållanden.

### 5.2. Förbättrade administrativa, rättsliga och finansiella villkor

#### 5.2.1. Förenklade administrativa förfaranden

5.2.1.1. Oberoende av vilken metod som används är det utomordentligt svårt att beräkna den totala årskostnaden för administrativ belastning av samtliga företag i Europa, och de belopp som nämns (150–250 miljarder ecu, eller omkring 3 % av gemenskapens BNP) måste betraktas med skepsis.

5.2.1.2. BEST-rapporten bör vara ett värdefullt verktyg för att analysera specifika bindande åtgärder, särskilt på nationsnivån.

5.2.1.3. Kommittén för handel och distribution måste ägna mycket noggrant studium åt det akuta problemet med administrativa bördor på handelsföretagen och ta itu med uppgiften att inleda en diskussion över hela Europa och få de nationella regeringarna att inse behovet av förändringar.

#### 5.2.2. Tillgång till finansiering

5.2.2.1. Relationerna mellan handeln och banksektorn är fortfarande outvecklade, vilket medför olika behandling av handelsföretagen i samband med finansiering och stöd till finansiering.

5.2.2.2. Små och medelstora handelsföretag har särskilda svårigheter att skaffa kapital, dels på grund av den konservativa karaktär och struktur som kännetecknar flertalet handelsföretag (enmansföretag och familjeföretag), dels för att de inte har fasta tillgångar som kan ställas som säkerheter för bankerna. Bortsett från vissa undantag bland högteknikföretagen har alla handelsföretag inom EU problem att skaffa fram kapital till ny verksamhet eller modernisering, och de blir därmed kvar i utvecklingens periferi, vilket gör att deras överlevnad äventyras.

5.2.2.3. ESK är medveten om att det kan vara svårt att vidta konkreta åtgärder som kan göra banksektorn mer benägen att ge kapitaltillskott till småföretag, men kommittén stöder helhjärtat ansträngningarna att fullfölja och vidga dialogen mellan bankerna och de små och medelstora företagen.

5.2.2.4. ESK anser att det är absolut nödvändigt att införa mekanismer som kan säkerställa tillgången till finansiering för nyskapande företag som går i bräsch för utvecklingen i fråga om att tillämpa ny teknik inom handelns utveckling.

5.2.2.5. ESK har uppfattningen att konkurrensmyndigheter på nationell nivå och gemenskapsnivå bör ingripa när banksektorn inför orimlig särbehandling, uppträder monopolistiskt eller vältrar över överdrivna bördor på handelsföretagen.

5.2.2.6. ESK anser att det behövs särskilda åtgärder och finansiella medel för traditionellt arbetande småföretag vars struktur förblir oförändrad<sup>(1)</sup>.

### 5.2.3. Förbättrad dialog mellan handelsföretagen och deras samarbetsparter (arbetstagare, konsumenter, kreditinstitutioner)

#### 5.2.3.1. Den sociala dialogen

5.2.3.1.1. En absolut förutsättning för att handeln skall kunna fungera smidigt, och för att en rimlig grundval för samarbete skall etableras, är att dialogen mellan arbetsgivarna och arbetstagarnas organisationer utvecklas.

5.2.3.1.2. ESK anser att det är ett mycket viktigt förslag från kommissionens sida att omorganisera Ständiga kommittén för sysselsättning och integrera fler företrädare för handeln i den sociala dialogen på EU-nivå.

#### 5.2.3.2. Konsumenterna

5.2.3.2.1. Dialogen mellan handeln och konsumenterna är en hörnsten i moderniseringen av handelsföretagen, och en grundläggande informationskanal i fråga om aktuella trender och ståndpunkter.

5.2.3.2.2. De extremt snabba ändringarna i konsumentbeteendet och väntade nya konsumentkrav inom informations-samhällets ram kan bara medföra de nödvändiga förändringarna av handels regelverk, organisation och infrastruktur om man för en institutionaliserad och öppen dialog.

5.2.3.2.3. Konsumenternas behov av skydd är ett grundläggande inslag i vår tids handel, anser ESK.

5.2.3.2.4. ESK stöder helhjärtat dialogen mellan Kommittén för handel och distribution och Konsumentkommittén, särskilt dialogen om den elektroniska handeln, där nya regler och ny praxis uppträder dagligen.

5.2.3.2.5. Kommittén uppmanar kommissionen att snarast införa stränga sanktioner för produktion och distribution av pirattillverkade varor och förfälskningar, som för både konsumenter och handeln bakom ljuset och leder till onödiga kostnader.

5.2.3.2.6. Det är ESK:s uppfattning att handelsföretagen kan skydda konsumenternas hälsa genom att främja ekologiska produkter och motarbeta användningen av ämnen och experimentella produktionsmetoder som får allvarliga skadliga effekter på folkhälsan.

5.2.3.2.7. ESK håller fullständigt med Europaparlamentet om att det är fundamentalt att de nationella regeringarna planerar handelssektorn så att de slutliga konsumenterna — alltefter socioekonomiska behov — garanteras möjligheter att välja fritt mellan små, medelstora och större distributionskanaler av alla slag (Europaparlamentets betänkande — C4-0241/99, skäl S).

#### 5.2.3.3. Kreditinstitutionerna

5.2.3.3.1. Uppbyggnad av ett effektivt betalningssystem som bland annat innefattar utnyttjande av kreditkort är en absolut förutsättning för handelns utveckling.

— I detta sammanhang gäller det emellertid att se till att det går att upprätta jämställda relationer mellan de företag som ställer ut korten och handelssektorn, så att samtliga parter berättigade intressen tillgodoses och så att ett harmoniskt samarbete dem emellan kan främjas.

— På kontraktsplanet är det avgörande att samtliga parter åligganden definieras klart. Luddiga eller svårtolkade klausuler måste undvikas.

— De avgifter och provisioner som handelsföretagen debiteras för kreditkortstransaktioner måste vara skäliga, samtidigt som kreditkortsföretagen skall kunna täcka sina kostnader och få tillräcklig vinstmarginal.

5.2.3.3.2. ESK anser att det behövs ökad insyn och överblickbarhet och en klarare ram för betalning med kreditkort som kan garantera konsumenternas, kreditinrätningarnas och handelns självklara intressen.

5.2.3.3.3. Det bör snarast undersökas vilken effekt införandet av euron får på kreditkorts-området, så att det går att vidta nödvändiga åtgärder för att säkra betalningarna.

5.2.3.3.4. ESK förespråkar största möjliga omfattning av betalningar med kreditkort och elektroniska betalningar för att minska risken för brott mot företag och konsumenter.

5.2.3.3.5. ESK anser att det är mycket viktigt att ta itu med den ekonomiska brottsligheten och bedrägerier i samband med ekonomiska transaktioner. Dessa företeelser skapar orättvisa konkurrensvillkor samt osäkerhet i fråga om ekonomiska transaktioner.

### 5.3. Att stärka konkurrenskraften och främja företagande

#### 5.3.1. Elektronisk handel

5.3.1.1. Elektronisk handel är det modernaste instrumentet för kommersiell verksamhet i informationssamhället och kan komma att bli det främsta skälet för att göra en grundlig översyn av kommersiella system och infrastrukturer.

<sup>(1)</sup> EGT C 157, 25.5.1998, s. 65.

5.3.1.2. De svåraste hindren för den elektroniska handelns utveckling inom EU är otillräcklig information och utbildning, avsaknad av den kommersiella infrastruktur som krävs, de höga kostnaderna för telekommunikationer och frånvaro av den nya filosofi som elektronisk handel kräver.

5.3.1.3. ESK har uttryckt sina synpunkter på elektronisk handel i ett omfattande yttrande<sup>(1)</sup> som detaljerat beskriver den nuvarande situationen, framtidsperspektiven och hindren för utvecklingen av elektronisk handel.

5.3.1.4. ESK anser att det krävs ett närmare samarbete om elektronisk handel mellan de berörda generaldirektoraten i kommissionen (III, XIII, XXIII och XXIV) och andra institutioner så att nödvändiga åtgärder kan genomföras så snart som möjligt.

5.3.1.5. Handelssektorn måste ta aktiv del i 5:e ramprogrammet för FoTU och i alla program under utveckling för att främja ny teknik, så att man kan dra nytta av dessa metoder och använda dem som bas för ny verksamhet.

5.3.1.6. För att anpassa sig till de nya yttre förutsättningar som informationssamhället och den elektroniska handeln medför behöver handeln tillgång till

- a) billiga telekommunikationer,
- b) utbildningsprogram för elektronisk handel,
- c) stöd till experiment med ny teknik på basis av tydliga och konkreta åtgärder och riktlinjer,
- d) program för förnyelse av utrustning,
- e) bankservice till låg kostnad för handelsföretag som arbetar med elektronisk handel.

### 5.3.2. Samarbete mellan företag

5.3.2.1. Ett grundläggande krav för att småföretag skall överleva i dagens extrema konkurrenssituation är att de samarbetar med andra små eller större företag.

5.3.2.2. ESK uppmanar kommissionen att göra sitt yttersta för att — inom ramarna för en hälsosam konkurrens — hjälpa företag att uppnå den kritiska massa och storlek som krävs för att stanna kvar på marknaden.

5.3.2.3. ESK anser inte att fusioner, omorganisationer och samarbete mellan småföretag och distributionsnät skapar några större problem vid tillämpning av regler för en hälsosam

konkurrens, eftersom det inte leder till att det skapas företag som får en dominerande ställning eller enheter som är stora nog för att utgöra skadliga monopol.

5.3.2.4. Kommittén har tidigare uttryckt sitt stöd för kommissionens mer ekonomiskt inriktade samarbetsinsatser (särskilt i fråga om vertikalt samarbete) inom handeln. Mot bakgrund av att rådet (industri) godkände den nya tillnärmingen av konkurrenspolitiken inom sektorn, ämnar ESK studera denna fråga mer ingående när kommissionen lägger fram konkreta förslag om att ersätta ett antal gällande bestämmelser (undantag). ESK:s förslag syftar till att undanröja hindren för samarbete inom handeln — framför allt när det gäller små och medelstora handelsföretag.

### 5.3.3. Utbildning

5.3.3.1. Utbildning är det enda instrument som kan användas för alla de nya situationer som uppstår då ny teknik införs i informationssamhället. Detta innebär att alla aktörer — oberoende av kunskapsnivå — inom handels- och distributionssektorerna, som vill hålla jämna steg med utvecklingen, måste påbörja ny utbildning som inte är tidsbegränsad, utan som utvecklas till en process av livslångt lärande.

5.3.3.2. Utbildning krävs inte bara för småföretag utan också för företag som enligt europeiska mått är medelstora eller stora. Den nya teknikens blixtnabba utveckling och det ständiga införandet av nya informationsverktyg skapar ett behov av ständigt pågående lärande.

5.3.3.3. ESK anser att utbildningspolitiken skall bygga en permanent bas för att stödja det ständigt växande behovet av utbildning och framför allt för att hålla jämna steg med ny utveckling och nya förändringar.

5.3.3.4. ESK anser att flertalet utbildningsprogram skall omvandlas till långsiktiga program för livslångt lärande.

5.3.3.5. Kommittén anser att specialhögskolor och nya forskningsinstitut bör inrättas för att främja forskning och informationsspridning och göra det lättare att föra fram ny teknik inom sektorn.

### 5.3.4. Handel i landsbygdsområden och eftersatta stadsområden

5.3.4.1. Den speciella sociala roll som småföretag har i landsbygdsområden och eftersatta stadsområden utgör ett mycket gott skäl för alla europeiska institutioner att arbeta för att dessa företag skall bevaras och leva vidare.

<sup>(1)</sup> EGT C 19, 21.1.1998, s. 72.

5.3.4.2. ESK anser att det krävs specifika, samordnade åtgärder för att modernisera och fortsätta att utveckla småföretag i landsbygdsområden och eftersatta stadsområden.

5.3.4.3. ESK uppmanar regeringarna att uppmärksamma de lokala problem som småföretag möter och att identifiera deras behov, som är skiftande, komplexa och geografiskt specifika.

5.3.4.4. Kommissionen uppmanas att samarbeta med regeringarna för att stödja lokalt verksamma företag och för att bistå med speciella medel till detta syfte via strukturfonderna.

5.3.4.5. ESK uppmanar kommissionen att vidta särskilda åtgärder för mindre gynnade stads- och landsbygdsområden.

### 5.3.5. Handel och turism

5.3.5.1. Samexistens och samarbete mellan handel och turism gagnar ekonomierna i Europa på olika sätt.

5.3.5.2. ESK föreslår att GD XXIII, som ansvarar för båda dessa branscher, tillsammans med berörda organ i medlemsstaterna skall organisera gemensamma handlings-, samarbets- och informationsprogram, särskilt i de länder där turismen spelar en viktig roll för landets ekonomi.

5.3.5.3. Handelns intressen skulle gagnas bättre om den vore närmare knuten till turismen på europeisk nivå. ESK föreslår därför att ett rådgivande organ med representanter för handel och turism inrättas vid GD XXIII.

### 5.3.6. Handeln och miljön

5.3.6.1. Handelssektorn, inbegripet arbetsmarknadsparterna, anmodas att ta ansvar för miljö- och folkhälsoskyddsfrågor.

5.3.6.2. Inom ramen för de möjligheter som finns — och i samarbete med lokala myndigheter — kan handeln i betydande grad bidra till att miljöförstöring undviks.

5.3.6.3. De europeiska småföretagen har ett stort behov av information och stöd i miljöfrågor, men i turistregionerna behövs ett nära och effektivt samarbete med turistnäringsen, som i regel bär den tyngsta bördan när det gäller miljöproblemen och deras effekter.

### 5.4. Uppmuntra till europeisering och internationalisering

#### 5.4.1. Euron

5.4.1.1. Euron och den elektroniska handeln utgör i dagsläget stora utmaningar och de mest aktuella verktygen för modernisering av den europeiska handeln.

5.4.1.2. Handelsföretagens omställning inför övergången till euron som betalningsenhet i bankerna — och därefter som gemensam europeisk valuta för olika transaktioner — kräver omsorgsfulla förberedelser och ingående information, för att de på lämpligt sätt och i rätt tid skall kunna bemöta de problem som kan uppstå.

5.4.1.3. All den information om euron som vänder sig både till näringslivet och till den stora skaran konsumenter utgör nyckeln till en framgångsrik övergång till en gemensam europeisk valuta.

5.4.1.4. I detta projekt kommer särskilt handelsföretagen att spela en framträdande roll under övergången till euron. På grund av deras direkta och dagliga kontakter med konsumenterna har de en betydelsefull funktion när det gäller att "medvetandegöra" och informera dessa, både med avseende på eurons fördelar och rutinerna för olika transaktioner.

5.4.1.5. En nödvändig förutsättning för utformningen av vår informationspolitik är att följande frågor klaras ut på förhand:

1. Vilka aktörer skall svara för samordning och genomförande?
2. Vilken räckvidd skall informationen ha, och vem skall den vända sig till?
3. Vilket är det grundläggande temat för "informationsplattformen"?
4. Vilka stödmedel skall användas?

5.4.1.6. För att informationskampanjerna skall ge resultat föreslås följande praktiska åtgärder:

- a) I anslutning till de nationella samordningskommittéerna för euron inrättas en styrgrupp bestående av företrädare för bankerna, handelssektorn, de nationella regeringarna och vetenskapliga experter på information och reklam.
- b) En enhet för information om euron skapas inom berörda ministerier, arbetsmarknads-organisationer och handelskammare.
- c) I varje medlemsstat inrättas nationella centrum för dokumentation om euron. Dessa centrum skall fungera som informationskälla för offentliga myndigheter och institutioner. Det är också meningen att de skall tillhandahålla tjänster och stöd till branschorganisationerna.
- d) En "euroansvarig", som skall vara väl insatt i de problem och fördelar som införandet av euron innebär, utses i stora handelsföretag, industriföretag, försäkringsbolag, banker och företag inom turistbranschen.

- e) Euron införs på kursplanerna vid högskoleutbildningar i ekonomi, tekniska utbildningar och yrkesutbildningar samt vid gymnasieutbildningar med ekonomisk inriktning.

5.4.1.7. För att informationskampanjen om euron skall bli framgångsrik krävs att den riktar sig till en begränsad mottagarkategori. Följande mottagargrupper föreslås:

- Ledande befattningshavare inom företag och organisationer.
- Tjänstemän på ledande nivå och mellannivå i företagen, särskilt inom handeln, turistnäringen och tillverkningsindustrin.
- Konsumenterna, och framför allt socialt eftersatta grupper.

5.4.1.8. ESK anser att en informationskampanj som syftar till att påverka den allmänna opinionen och skapa "euro minded people" bör bygga på psykologiska motivationsstudier, som sedan också skall ligga till grund för hela "informationsplattformen". Denna åsikt får för övrigt ett uttalat stöd i en nyligen genomförd studie på europeisk nivå, som visar att 51 % av européerna — framför allt av psykologiska skäl — är bundna till sin nationella valuta och ställer sig skeptiska till att använda den nya valutan.

5.4.1.9. Enligt ESK:s uppfattning bör bankernas avgifter i anslutning till införandet av euron vara helt öppna för insyn.

5.4.1.10. ESK anser också att de nationella regeringarna redan från början bör fastställa den politik som skall föras i samband med att euron införs i respektive land, och besluta om den lagstiftning som behövs för att inte belasta företagen med onödiga utgifter eller olönsamma investeringar.

5.4.1.11. Enligt kommittén bör de nationella regeringarna också skapa ekonomiska och skattemässiga incitament som underlättar de investeringar som krävs av företagen vid övergången till euron (nya datasystem osv.).

## 5.4.2. Internationell handel

5.4.2.1. Internationaliseringen är en nödvändig förutsättning för den europeiska handelns utveckling — och framför allt för de europeiska produkternas möjligheter att överleva i den globala konkurrensen. Därför bör kommissionen göra allt för att sätta sig in i och lösa de problem som hänger samman med de internationella europeiska företagens utveckling och etablering.

5.4.2.2. EU bör via GD I och XXIII spela en framträdande roll inom WTO och ILO samt vid FN:s konferens om handel och utveckling i frågor som rör handeln, för att lyfta fram de europeiska företagens position och åsikter i den globala dialogen.

5.4.2.3. ESK anser att det är en fråga av högsta prioritet att den europeiska handeln finns företrädd i internationella sammanhang och uppmanar de ansvariga generaldirektoraten (GD I och XXIII) att samarbeta i detta syfte.

5.4.2.4. Liberaliseringen av handeln är en angelägen fråga för kommittén.

## 5.4.3. Utvidgningen av Europeiska unionen

5.4.3.1. För att undvika senare läsningar och störningar på europeisk nivå, måste man genast ta itu med Europeiska unionens utvidgning och de problem som hänger samman med detta.

5.4.3.2. ESK anser att det behövs en dialog med handelssektorn i kandidatländerna för att kartlägga de strukturella och juridiska problemen och snarast möjligt påbörja arbetet med att finna lösningar inom ramen för de förfaranden och den lagstiftning och praxis som tillämpas inom EU.

5.4.3.3. ESK anser också att Kommittén för handel och distribution bör fortsätta med sina ansträngningar att integrera kandidatländernas handel i EU:s handel.

5.4.3.4. Kandidatländerna måste arbeta för att den lokala handeln skall överleva och utvecklas i ett europeiskt sammanhang som skiljer sig avsevärt från den miljö inom vilken de arbetat under flera årtionden.

5.4.3.5. Grannländerna inom EU uppmanas att spela en nyckelroll när det gäller att anpassa kandidatländernas handel till de förhållanden som råder inom EU. Gränsöverskridande åtgärder bör därför vidtas i detta avseende.

5.4.3.6. Avsaknaden av representanter för den privata sektorn i kandidatländerna ger upphov till allvarliga problem när det gäller att förstärka och fördjupa den nödvändiga dialogen. ESK föreslår ekonomiskt stöd till att bygga upp de instanser som behövs och till deras fortsatta arbete.

5.4.3.7. ESK uppmanar kommissionen, men också kandidatländerna, att stödja inrättandet och utvecklingen av nya representativa och självständiga näringslivsorganisationer (inom industrin, handeln, turistnäringen osv.).

## 6. Åtgärdsplan

6.1. Det åtgärdsprogram som kommissionen utarbetat för att på ett effektivt sätt hitta lösningar på den europeiska handelns problem är ett steg i rätt riktning. Den skall genomföras under en femårsperiod och denna tidtabell kan beskrivas som mycket ambitiös.

6.2. Även om åtgärdsprogrammet är ambitiöst, fäster kommissionen särskild vikt vid informationskampanjer, rapporter, sammankomster och övriga studier. De konkreta åtgärderna för att stödja handeln är dock begränsade. ESK välkomnar följande särskilda åtgärder:

6.2.1. Åtgärd 3: Fortbildning och information om åtgärder för att förenkla de administrativa förfarandena.

6.2.2. Åtgärd 4: Genomförande av ett andra program för startkapital.

6.2.3. Åtgärd 8: Pilotprojekt för att främja elektronisk handel och kvalitetsmärkning.

6.2.4. Åtgärd 10 och 14: Simuleringsprogram för att främja euron.

6.2.5. Åtgärd 11: Förbättrad tillgång för små och medelstora företag till gemenskaps-program och strukturfonder.

6.2.6. Åtgärd 16: Central- och Östeuropa samt Cypern involveras i gemenskapens verksamhet för att främja handeln.

6.2.7. Kommittén föreslår att övriga åtgärder inriktas mindre på teori — som förvisso är en nödvändig grundförutsättning — och mer på praktik. Detta är av avgörande betydelse när det gäller att stödja och utveckla handeln inom den femåriga programplaneringsperioden.

6.3. Förutsatt att åtgärdsprogrammets finansiering är garanterad, anmodar ESK kommissionen att i möjligaste mån se till att de enheter som ansvarar för att genomföra åtgärdsprogrammet får tillräckliga personalresurser.

6.4. ESK uppmanar såväl de nationella regeringarna som handelns representanter att uppfylla den avgörande roll som åligger dem, så att denna ambitiösa handlingsplan får det förväntade och nödvändiga resultat som anges som vitbokens syfte.

6.5. Åtgärdsprogrammet bör kompletteras med särskilda konkreta åtgärder som kan ge snabba resultat.

## 7. Slutsatser

7.1. ESK drar följande slutsatser:

7.1.1. Det är tyvärr fallet att den statistik som Eurostat publicerar inte heller i detta fall ger en korrekt bild av handeln i Europa, eftersom den bygger på ofullständiga uppgifter. Denna typ av information är speciellt svår att samla in för nationella myndigheter på grund av handelsverksamhetens särskilda karaktär. Handelns betydelse för Europas ekonomier underskattas därmed konsekvent eftersom det saknas entydiga och tillförlitliga jämförelsedata.

7.1.2. Det råder ingen tvekan om att vitboken om handel utgör ett viktigt dokument i fråga om problemformuleringen för denna bransch.

7.1.3. Vitboken är EU:s första gemenskapsdokument som betonar handelns roll på lokal nivå och på gemenskapsnivå.

7.1.4. De åtgärder som föreslås för att man skall komma till rätta med de kroniska problemen inom handeln består till stor del av teoretiska lösningar, som inte innebär någon direkt eller tydlig hjälp för de små och medelstora företagen — en särskilt utsatt grupp av företag.

7.1.5. Vissa anslag bör öronmärkas för särskilda åtgärder.

7.1.6. Ökade budgetmedel måste anslås till GD XXIII, vars personal och övriga resurser bör förstärkas så att generaldirektoratet kan fullgöra sitt uppdrag.

7.1.7. BEST-rapporten bör ligga till grund för ett särskilt åtgärds paket för att minska byråkratin.

7.1.8. De nationella regeringarna och handeln måste inleda samråd om den period under vilken både euron och de nationella valutorna är i omlopp.

7.1.9. I fråga om avgifter på kreditkort samt andra bankavgifter är det viktigt att vidta alleuropeiska åtgärder för att harmonisera handelns kostnader för banktjänster, samtidigt som marknadsekonomin regler respekteras.

7.1.10. Handelns avgörande roll för att bekämpa arbetslösheten och för att skapa nya arbetstillfällen har inte beskrivits på ett tillfredsställande sätt.

7.1.11. ESK anser att vitboken inte gör en tillräckligt åtskillnad mellan den del av handeln som är inriktad på europeiska företag och den del som är inriktad på konsumenterna. Syftet bör vara att utforma åtgärderna efter dessa två områden.

7.1.12. GD XXIII måste aktivt delta i utformningen av all EU-politik som hänger samman med eller påverkar handeln.

7.1.13. När konvergensen av Europas ekonomier väl har uppnåtts i enlighet med Maastrichtkriterierna, uppmanas de nationella regeringarna att vidta särskilda åtgärder för att stärka handeln och stimulera efterfrågan.

7.1.14. De europeiska handelsföretagen måste bli mer offensiva och ta större risker i dagens globaliserade affärsklimat.

7.1.15. Man bör till varje pris harmonisera bestämmelserna och handelsförfarandena på gemenskapsnivå. Medlemsstaternas regeringar uppmanas att inleda en seriös och öppen dialog med detta syfte.

7.1.16. ESK anser att små handelsföretag behöver särskild hjälp i fråga om beskattning och utveckling.

7.1.17. Nya handelsformer (franchising, distansförsäljning) och traditionell handel måste behandlas lika, i såväl skattemässigt som juridiskt hänseende.

7.1.18. Huvudansvaret för att främja handeln ligger hos medlemsstaternas regeringar. Dessa uppmanas att omgående inleda en dialog inom hela gemenskapen, så att sammanhängande och praktiska åtgärder kan vidtas.

7.1.19. Efter det att denna dialog om vitboken har avslutats bör GD XXIII samla in synpunkter från samtliga berörda parter och fortsätta sitt arbete med att utforma sammanhängande och praktiska åtgärder som kan ge snabba resultat.

7.1.20. Kommissionen (GD XXIII) måste noga bevaka de snabba förändringar som äger rum inom handeln på grund av informationssamhällets framväxt. Kommissionen bör också vidta eller föreslå nödvändiga åtgärder, undvika byråkratiska förfaranden samt uppmuntra de nationella regeringarna att verka i rätt riktning.

Bryssel den 8 juli 1999.

*Ekonomiska och sociala kommitténs  
ordförande*

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

---

#### BILAGA

#### **till Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande**

Följande punkt i sektionens yttrande avslogs vid omröstningen i plenarsessionen, men fick minst en fjärdedel av rösterna.

"Punkt 4.2. Det måste betonas att detta är första gången som ett gemenskapsdokument så grundligt har undersökt och beskrivit vilka effekter handeln har för sysselsättningen och sektorns framtidsutsikter."

#### *Resultat av omröstningen*

För: 39, emot: 30, nedlagda: 4.

---